Nro 42.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 27 MAJA V. S. 1814. ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

S. Peterzburg dnia 13go Maja v. s.

Wspomnieliśmy w przeszłey gazecie o Kazaniu, które na uroczystym obchodzie w *Moskwie*, w Kosciele Katedralnym Wniebowzięcia miał Wikaryusz Metropolii Moskiewskiéy, Nayprzewielebnieyszy *Augustyn*. Kładziemy tu nie które z tego kazania wyiątki. „Moskwo! — Podnieś swą głowę ubieloną przez długoletnią starość; otrząśniy proch, który ią pokrywa; „niech radość i wesele rozleią się po twoiém wspaniałém czele. Gromy, które huczały przy zwaleniu „twoich ogromnych gmachow, odbiiać się będą w „wiekach oddalonych, i poźna potomność usłyszy, „iak w tobie i przez ciebie zaczął się upadek straszney potęgi, wstrząsaiącey ziemię, strącaiącey Królow, obalaiącey narody. Z rozwalin twoich wzniosą się wieczne pamiętniki cudow dobroci, sprawiedliwości i wszechmocności Przedwiecznego, okazanych w tobie nad Rossyą i nad całą Europą. Płomień, który zniszczył twoie swietne budowy, w „zarzewiu swoiém odkryie czasom idącym, żeś ty „była odkupuiącą ofiarą nie tylko naymilszey Oyczyzny naszey, ale i wszystkich Narodow ugiętych pod „okrutne iarzmo chciwego władzy tyrana. — Syonie, miasto Boże, przybytku swiętości i Panow „Rossyyskich, przez ciebie Bóg *skruszył moc łukow*, „*oręże i miecz i woynę*; od ciebie wynikło zbawienie „Izraela i całey Ziemi." — — Mówiąc o Wielkim „naszym PANU, rzekł Kaznodzieja: „ufaycie Jemu „mocno ięzyki i Narody, albowiem Bóg iest z Nim. — „Ufaycie Jemu; albowiem ile iest Sprawiedliwy, tyle „iest Wielki swoią dobrocią. Ufaycie; on nad wasze nawet nadzieie, dopełnił życzenia wasze. On zatamował potoki krwi, które zalewały ziemię; On „położył koniec nędzom Europy, uspokoił ięki, łzy „otarł. On powraca Rodzicom dzieci, dzieciom Rodzicow, żonom mężow, krewnych krewnym, przyiaciołom przyiacioł. On familiom, wioskom, miastom i Państwom oddaie spokoyność i szczęście. Królowie odtąd zasiądą na swoich tronach, i prawa oyczyste „zabespieczą każdego osobę i maiątek. Przekuią się „miecze na radła, i włocznie na sierpy; wdzięczne „łono ziemi rozleie wszędzie swobodę i obfitość. Bałwany morskie na swoich grzbietach przyniosą nam „skarby mieysc oddalonych; i za dni Rossyyskiego „Salomona we wszystkich narodach zruynowanych okrutną ręką obalonego na ziemię nieprzyiaciela, „zbierać się będzie *iako miedź złoto*, a *iako ołow pomnoży się srebro*" —— Cóż się może porównać „z wysokim stopniem chwały naszego Wielkiego „ALEXANDRA? — Wielkiém iest dziełem przewodniczyć liczney potędze, i woiownikow okrytych „laurami odprowadzić z pola bitwy: lecz przewodniczyć woyskom wielu i rozmaitych narodow, myśli, „zamiary i chęci wielu Władzcow ziemskich razem „pogodzić, wszystkich prowadzić do iednego celu, „wszystkich uczynić posłusznemi swoiey iedyney woli, „i dostąpić zamierzonego kresu; iest takie dzieło, „któremu podobnego nie wystawiaią nam dzieie ludzkie, iest dzieło PANA, którego rozum i serce iest „zawsze w ręce Bożéy" (*z Pocz. Półno.*)

Derpt 10go Maja. Przeiechali tędy z St. *Peterzburga* traktem na *Mitawę*, d. 9go t. m. JW. Aktualny Tayny Konsyliarz pierwszey klassy Xiąże *Alexander Kurakin*, a dziś JW. Jenerał kawaleryi *Alexander Tormasow*, i JW. Marszałek Dworu Hrabia *Alexander Soltykow*. (*z Pocz. Półn.*)

OGŁOSZENIE RZĄDOWE.

Kommissya w Gubernii Wileńskiey dla przedaży Dóbr Koronnych ustanowiona podaie do powszechney wiadomości, że JEGO IMPERATORSKA MOSC Imiennym Naywyższym Ukazem, pod dniem 10 ominionego Msca Kwietnia w Paryżu nastałym, zabespieczaiąc powrót do kraiu b. Nadwornemu Litt: Marszałkowi, Stanisławowi Sołtanowi, b: Oboźnemu W. X. Lit. Karolowi Prozorowi, b. Marszałkowi Trybunału Lit: Franciszkowi Jelskiemu, Janowi Horainowi, i Józefowi Kossakowskiemu, raczył rozkazać wyiąć z pod konfiskaty maiątki tak własne ich, jakoteż i żony Prozora.

Sekretarz Antoni Wiskowski.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

F r a n c y a.

Gazeta Wiedeńska zawiera, co następuie: Podług doniesień z *Paryża* pod 13tym Maja, układy o pokoy zdaią się zbliżać do swoiego końca. Codziennie odbywaią się konferencye u Ministra Spraw zewnętrznych Xięcia *Meternicha*. Naradzaią się następne osoby: ze strony Rossyyskiey, Hrabiowie, *Razumowski* i *Nesselrode*; z Austryackiey Xiąże *Meternich* i Hrabia *Stadion*; z Angielskiey Lordowie *Castlereagh*, *Aberdeen*, *Cathcart* i Kawaler *Stuart*, z Pruskiey Kanclerz Stanu Baron *Hardenberg* i Baron *Humbold*; nakoniec ze strony Francuskiey, Xiąże *Benewentu*.

Cztery wspomnione Dwory traktuią w Imieniu wszystkich Dworow Sprzymierzonych w zupełném z Niemi porozumieniu. Pokóy z *Francyą* i pierwsze zasady stosunkow innych Mocarstw Europeyskich będą zapewne naypierwéy umówione. Mówią o układach, które zaraz po podpisaniu pokoiu z Francyą w *Wiedniu* odbywać się maią, i które formalnę przystąpienie wszystkich interessowanych Państw i Władzców, i porównania, w skutku zawartych traktatów, części szczególnych, za przedmiot mieć będą. Tym sposobem odkrywa się dla Europy widok długiego i na zasadzie polityczney równowagi Europeyskich Kraiów ugruntowanego pokoiu. Po 20toletnich konwulsyach *Francya*, pod swoim prawym Królem, powraca do rzędu Państw Wielkich, nie będąc więcey, ze swoiém własném i powszechném nieszczęściem, zdobywaiącą potęgą; inne wielkie Mocarstwa wraz z Francyą staną się tarczami trwałego pokoiu, i exystencya szczególnych kraiów nie będzie odtąd zależyć od przywidzenia i dowolności iednego Rządu.

Dnia 8go Maia była rewia gwardyi narodowey Paryskiey, tudzież woysk liniowych i gwardyi znayduiących się w Stolicy. Król z Xiężną *Angouleme* i Xiążętami *Condé i Bourbon* znaydował się na Balkonie Tuileryskiego Pałacu. *Monsieur* dowodził gwardyą narodową, a Xiąże *Berry* woyskami liniowemi; oba Marszałkami i Jenerałami otoczeni. Woyska przeciągaiąc przed Królem powitały go okrzykiem, *niech żyie Król!* — Monarchowie Sprzymierzeni, incognito, przypatrywali się z galeryi temu widowisku.

Gazety Berlińskie z Gazet Francuskich zawieraią, co następuie:

z Paryża 14go Maia. Ministrowie zostali mianowani, to iest: Wielkim Kanclerzem P. d'*Ambray* (P. *Barentin*, który przed rewolucyą te dostoyność piastował zatrzymuie tytuł i zewnętrzne oznaki.) Ministrem Sekretarzem Stanu do interessów zagranicznych Xiąże *Benewentu*; do spraw wewnętrznych, *Abbé Montesquiou*; Woyny, Jenerał Hrabia *Dupont*; Finansów, Baron *Louis*, Marynarki Baron *Malouet*;

Jeneralnym Dyrektorem Policyi Minister Stanu Hrabia *Beugnot*; Jeneralnym Dyrektorem poczt Minister Stanu *Ferrand*, Jeneralnym Dyrektorem przychodów ubocznych P. *Berenger* — Jeneralnym Półkownikiem wszystkich gwardyi Królestwa mianowany iest Hrabia *Artezyi*. W ogłoszeniu tego wyroku Król wyraża: „Że chcąc dadź dowód swoiey ufności i szacunku gwardyi narodowey, a szczególniey gwardyi Paryskiey, mianował iey naczelnikiem brata swoiego. — W Departamencie *Sekwany* zaległy żołd woienny do 1go Marca i pensye Inwalidów od dnia 17go t. m. gotowizną wypłacane będą. — Zaczną się także roboty około publicznych budowli, dla tego aby klassie pracuiących nie zbywało na sposobie zarobienia. — Za szczęśliwy powrót Króla ma bydź w całym Królestwie uroczyste nabożeństwo i śpiewane *Te Deum*. W liście okolnym do Duchowieństwa między innemi wyrażono: „Opatrzność Boża dozwoliła nam powrócić do naszey Stolicy i po długich cierpieniach kosztować słodkiey pociechy. Poddani nasi zwrócili znowu swoie serca do uczuć religii, do posłuszeństwa prawom, do wierności ku swoim Królom, a zatym do wszystkich cnót Ovców swoich. Tak zupełna i tak upragniona odmiana, nie może pochodzić tylko od tego, który trzyma w swym ręku losy Królów i Narodów. Jemu zatym nayszczególniey dziękować powinniśmy. &c."

Dnia 14 Maja w Kościele *Notredame* na pamiątkę Ludwika XVI, iego Małżonki, Syna i Siostry, odprawiło się uroczyste zaduszne nabożeństwo. Kościół był obity czarnym suknem, na którym gdzie niegdzie iaśniały lilie i litery wyrażaiące imie *Ludwika* XVI. Katafalk stał przed wielkim Ołtarzem. Skład iego był prosty ale szlachetny, na czterech rogach stały posągi wyrażaiące, Wiarę, Nadzieię, Miłość i Smierć. Na katafalku stała tylko iedna trumna, na którey leżała Korona Królewska żałobną zasłoną okryta. Wszystkie Władze kraiowe przysłały na tę uroczystość deputacye. Hrabia *Artezyi* stał przy Katafalku w mundurze gwardyi Narodowey, i czarna flora spadała z iego ramienia; Król miał pod wierzchnią suknią wielki order Sgo Ducha, i był incognito na tey uroczystości. Xiężna *Angouleme* w swoiey loży pod lożą Króla, w grubey żałobie i czarną zasłoną twarz okryta. Nayiaśnieysi Cesarze ALEXANDER i Franciszek znaydowali się razem w iedney loży, po którey obu stronach były loże dla innych Obcych wyższego rzędu. Mowę pogrzebową miał *Abbe Duval*, którą zakończył temi słowy: „Przedwieczny wysłuchał błagań naszych; weyrzał On na łzy nieszczęśliwych; już nie iest zagniewany i zakończyły się cierpienia nasze: iutrzenka pomyślności zaiaśniała na nowo w oyczyznie Francuzów."

Dnia 10go, Małżonka Xięcia Następcy Szwedzkiego oddała wizytę Królowi i Królewskiey Familii. Przez czas pobytu swoiego we Francyi, gdzie przebywa dla poratowania zdrowia, zostaie pod imieniem Hrabini *Gotland*. — Dnia 11go Król dał audyencyą Adwokatowi *Deseze*, i sławnemu przez swą obronę *Ludwika* XVI. Przez całe puł godziny rozmawiał z nim sam na sam Król w swoim gabinecie. — Król codziennie odbiera deputacye z różnych Prowincyi Królestwa. Do deputowanych z Departamentu *Pas de Calais* Król odpowiedział: „Jedno wprawdzie miasto w waszym Departamencie (*Arras*) wydało na świat okropne straszydło (*Roberspierre*); lecz w tymże Departamencie usłyszałem za mym powrótem pierwszy okrzyk radości Moiego ludu, i tego nigdy nie zapomnę."

Marszałek *Soult* dnia 11go przybył do *Paryża*. Korpus iego został pod dowództwem Marszałka *Suchet*. — Xiąże *Wellington* wyiechał z *Paryża* do Francyi Południowey. Jenerał *Harispe*, raniony w bitwie pod *Tuluzą*, przychodzi do zdrowia — Dnia 12go Pani *Stael* z *Londynu* przybyła do *Paryża*.

Dnia 11go Nayiaśnieyszy Cesarz ALEXANDER wraz z Wielkiemi Xiążętami swemi Bracią i Król Pruski ze swoiemi Synami przybyli do *Wersalu*, dla oglądania tamteyszych Pałaców i ogrodów. W czasie obecności Monarchów wszystkie fontanny wyrzucały wodę. Stąd Nayiaśnieyszy Cesarz Alexander udał się do małego *Trianon*, gdzie Xiąże *Lichtenstein* przygotował podwieczorek dla Jego Cesarskiey Mości. Wieczorem przez Aktorów z wielkiego teatru Francuskiego sprowadzonych grana była mała sztuka pod tytułem, *le secret du ménâge*.

Ponieważ mieszkańcy Wersalu okazali szczególnieyszą troskliwość względem chorych i ranionych Rossyyskich, tedy Nayiaśnieyszy Cesarz Alexander w liście swoim do Mera wyrazić raczył: że znane Mu są imiona tych osób dobroczynnych, i że te nigdy z pamięci Jego nie wyidą. Merowi w upominku posłał Monarcha pierścień bryllantowy, a Siostrom Miłosierdzia 1,500 franków.

Co się tycze dalszego losu *Bonapartego*, po iego od płynieniu od brzegów Francuskich, rozróżnione są w tym względzie wieści i doniesienia. Niektórzy twierdzą (iak nawet gazety Wiedeńskie donoszą) że przybył de *Elby*, wylądował w *Porto Ferajo*, i że na swoiém mieszkaniu kazał zawiesić białą z różowym obwodem chorągiew, w którey środku na niebieskiém polu są trzy złote pszczoły: — Inne wiadomości upewniaią, że mieszkańcy i pospólstwo wyspy *Elby*, sprzeciwiło się w tumulcie wylądowaniu *Bonapartego*, i że Kapitan Angielskiey Fregaty widział się przymuszonym póyść znowu pod żagle; że postanowił tymczasowie zaprowadzić go do *Malty*, i tam oczekiwać, co względem dalszego iego przeznaczenia Sprzymierzeni Monarchowie postanowią.

Obie te wieści następnym się sposobem obiaśniaią. Gdy *Bonaparte* przybył na mieysce, gdzie miał wsiąść na okręt, zostawiony mu był wybor przepłynienia na wyspę *Elbę* na Angielskiey, albo na Francuskiey Fregacie pod wodzą Kapitana *Montcabrier*. Obrał on Angielską, a w tenczas Francuska Fregata towarzyszyła pierwszey. Za przybyciem do *Porto Ferajo*, postrzeżono, że wyspa *Elba* była osadzona Francuskiemi woyskami. *Bonaparte*, w samey rzeczy, jak tylko mu wyspę *Elbę* podano za mieysce schronienia, posłał przez swoich stronnikow do *Włoch* rozkaz, aby ze stoiących tam woysk Francuskich półtrzecia tysiąca ludzi na załogę do wyspy *Elby* przesłane były. Rozkaz ten (dotąd niewiadomo przez jakie intrygi i podstępy,) został wiernie wykonany, i woyska te nie wiedząc dotąd o złożeniu *Bonapartego*, rozumiały się bydź w jego służbie. Gdy za przybyciem do *Porto Ferajo* Kapitan okrętu Angielskiego znalazł tam żołnierzy Francuskich, nie będąc wprzódy o tym uprzedzony, sądził, iż przy tak zmienionych okolicznościach nie mógł się odważyć na wysadzenie na ląd Bonapartego. Wezwał zatém Kapitana Fregaty Francuskiey aby on jak nayśpieszniey udał się do *Paryża* i przywiozł Kapitanowi Angielskiemu wyraźne rozkazy, jak ma w tey okoliczności postąpić. Aż do jego powrótu zatrzymał on *Bonapartego* na swoim okręcie, lecz niechcąc stać na kotwicy, wzdłuż brzegow tymczasem w różnych kierunkach krąży. Pan *Montcabrier* z tóm doniesieniem przybył d. 10go do *Paryża*, a d. 12go wyiechał na powrót. Niewiadomo jeszcze, jakie on powiozł rozkazy, lecz rzecz ta sama z siebie dokładnie się wyświeca.

AUSTRYA.

Gazeta Wiedeńska zawiera następne urzędowe wiadomości. J. C. K. Mość wysłał do Dworu Duńskiego z pewnemi zleceniami Barona *Steigentesch*— Pułkownik Xiąże *Windischgratz* d. 4go Maja wyiechał z *Paryża* ze zleceniami do Króla Sardyńskiego do *Cagliari*. Będzie on towarzyszył Królowi do jego kraiu na stałym lądzie, które Hrabia *Bubna* w imieniu Króla i z polecenia Mocarstw Sprzymierzonych wziął w posiadanie. Rossyyski, Angielski i Pruski, Pełnomocnicy, udali się także do *Cagliari* w tymże celu. — Hrabia Bubna dowodzący korpusem woyska, który wszedł do *Piemontu*, potwierdził Rząd tymczasowy ze znakomitych obywateli tego kraiu złożony.

Cesarz Austyacki Xiążętóm *Schwarzenbergowi* i *Meternichowi* darował dobra w Węgrzech, ze spadkiem na ich potómków płci Męskiey, i dozwolił pierwszemu: do swoiego herbu przybrać srodek herbu Austryackiego z podniesionym mieczem — drugiemu zaś, herb Austryacko — Lotaryński w herbie swoiey Familii umieścić. W reskryptach na to d. 25go Kwiet; w *Paryżu* wydanych, w pierwszym do Xięcie *Schwarzenberga* czytamy: „Zasługi, któreś dla mnie i oy-

czyzny w ciągu teraz ukończoney woyny położył, zostały uwieńczone przez mądre i biegłe działania, które woyskom Sprzymierzonym zapewniły zdobycie *Paryża.*" Do Xięcia *Meternicha* Monarcha między innemi wyraził: „Opatrzność pobłogosławiła naszym usiłowaniom do przywrócenia porządku i pokoiu w Europie, a przyłożenie się twoie, do uskutecznienia dziś spełnionego dzieła, było tak wielkie, iż czuię się bydź obowiązanym dadź mu nowe dowody moiego szacunku." — W *Transylwanii* zaraza powietrzna zupełnie ustała, i *Kronsztat*, który był przez 5 miesięcy zupełnie zamknięty, otworzonym został.

W ł o c h y.

Z *Genui* 29go *Kwietnia*: Wyszło tu następuiące ważne obwieszczenie:

„Kiedy woysko będące pod moiém dowództwem, wypędziło Francuzów z Genueńskich kraiów, zabezpieczenie dobrego porządku i Administracya temiż kraiami, stały się konieczną potrzebą. Zważaiąc, iż zdaie się bydź powszechném żądaniem Genueńczyków, powrócić znowu pod Rząd, pod którym doznawali szczęścia, swobody i niepodległości, i że toż życzenie zgadza się z wiadomemi zasadami Mocarstw Sprzymierzonych, oświadczam:

„1) Że przywrócona będzie ustawa Rządowa kraiów Genueńskich, tak iak takowa była w roku 1797, iednakże z odmianami, iakich wyciąga powszechne życzenie, pomyślność publiczna, i duch ustawy z roku 1576. 2) Iż wkrótce ogłoszone będą organiczne zmiany, wraz z sposobem robienia spisów zdolnych do obioru obywateli, a oraz ustanowienia wielkich i małych Rad; 3) Że mianowany będzie niezwłócznie Rząd tymczasowy składaiący się, iak dawniey, z dwóch zgromadzeń, a z 13tu członków. Zgromadzenia te trwać będą aż do dnia 1go Stycznia 1815, w którym to czasie, obadwa, podług przepisów ustawy uzupełnione bydź muszą. 4) Iż Rząd tymczasowy będzie w sobie łączył moc prawodawczą i wykonawczą, i ma postępować podług systematu również czasowego, w zmienianiu lub uchylaniu praw trwaiących, lub w zaprowadzaniu i przeistaczaniu dawnych, iak tego będzie się zdawało wymagać dobro stanu, i bezpieczeństwo osób i własności. 5) Że dwie trzecie części wielkich i małych Rad natychmiast, inne zaś podług ustawy, i skoro spisy zdolnych do obioru obywateli będą wygotowane, mianowanemi zostaną. 6) Wspomnionym obudwom Radom, maią obadwa *ad 3tium* wyrażone Zgromadzenia, udzielić, podług prawideł ustawy, wiadomość o wszelkich środkach, iakie uznaią potrzebnemi, do przywrócenia dawnego kształtu Rządu.

„W skutku tego oświadczam, że Panowie Senatorowie (tu następuie 13 imion) wybrani są do składu tymczasowego Rządu kraiów Genueńskich, i wzywam wszystkich mieszkańców iakiego bądź stanu i nakazuię onymże, ażeby im pomocnymi i posłusznymi byli.

Dan w główney kwaterze w *Genui* dnia 26go Kwietnia.

(Podpisano) *Bentynk.*

N i e m c y.

Z *Lubeki dnia* 21go *Maja.* J. K. W. Xiąże Następca Szwedzki przybył tu dzisiay o godzinie 9tey w wieczór. — Do *Trawemünde* przybył dziś liniowy okręt Szwedzki, *Gustaw*, od 74 dział. — Związek pocztowy z *Hamburgiem* iest znowu otwarty.

Z *Hamburga* 12go *Maja.* Na rozkaz Jeneralnego Namieśnika Królestwa, Marszałek *Davoust* musiał złożyć dowództwo nad korpusem 13tym i inném woyskiem znayduiącém się w *Hamburgu*, iak to okazuie następuiący rozkaz dzienny:

W *główney Kwaterze Hamburgu dnia* 11go *Maja.*

„Marszałek Xiąże *Ekmil* donosi korpusowi: że Jenerał dywizyi Hrabia *Gerard* mianowany został od J. K. Mości *Monsieur*, brata Króla, Jeneralnego Namieśnika Państwa, dowódcą 13go korpusu i woyska znayduiącego się w *Hamburgu*. Woyskowe i cywilne Władze, równie iako i Administratorowie publiczni, od dnia 12go b. m. dopełniać będą rozkazów Jenerała *Gerard* i zdawać mu sprawę. Jenerałowie, Oficerowie i żołnierze trzynastego korpusu, dowiedzą się zapewnie z ukontentowaniem, iż wybor naszego Rządu padł na Officera, który w woysku Francuskiém znany iest równie ze swoiego wybornego charakteru, iak ze świetney odwagi i zalet. Pan Marszałek składaiąc dowództwo ma sobie za obowiązek, zgodny z sprawiedliwością, oświadczyć Jenerałom, Oficerom i żołnierzom swoie zupełne ukontentowanie, z odwagi i dobrego ducha, iakie okazywali zawsze od chwili, od którey miał zaszczyt nimi dowodzić. Na rozkaz Xięcia.

(Podpisano) *Cesar de la Ville.*

Oprócz Marszałka *Davousta*, Prefekt i Jeneralny Kommisarz Policyi złożeni zostali od Jenerała *Gerard* z urzędów. Musieli oni mieszkania, które zaięli nieprawnym sposobem, zwrócić właścicielom w takim stanie, w iakim ie odebrali, a inne naiąć sobie własnym nakładem. Spodziewaią się, iż pociągnięci będą wszyscy do odpowiedzialności, a szczególniey za pieniądze wzięte z banku.

Z *Bergedorfu dnia* 14go *Maja.* Gwardya obywatelska Hamburska, znayduiąca się w *Bergedorfie*, otrzymała rozkaz wyruszyć w dniu 16tym b. m. do *Tremsbytlu*, i podług doniesień z *Altony*, stanie tamże dnia 20go. Dzień weyścia iey do *Hamburga*, nie iest ieszcze oznaczony. Mówią, iż to nastąpi dnia 31. Maia; lecz w *Hamburgu* czynią iuż przygotowania na iey przyięcie.

P r u s s y

z *Berlina* 24go *Maja.* Przybyły tu Jenerał Francuski *Henin*, Kommissarz Królewski dla przyspieszenia odprawy ieńcow Francuskich do Oyczyzny, przez wydaną odezwę w *Berlinie*, o celu swoiego przybycia i dobroczynnych zamiarach *Ludwika* XVIII. uwiadomił ieńcow Francuskich znayduiących się w *Prusach*, w *Saxonii*, w *Szwecyi* i *Hannowerze*.

z *Duseldorfu* 14go *Maja.* W twierdzy *Wesel*, którą osadziły Woyska Pruskie, znaleziono niezmierne każdego rodzaiu zapasy — 400 dział, z których 100. metalowych 12to funtowych, 9,000 centnarow prochu, 20,000 sztuk broni, 20,000 zupełnych mundurow, tudzież ogromną ilość żywności i furażow. Załoga wynosiła od 5, do 6000 ludzi. — Do *Moguncyi* którą teraz inne woyska Niemieckie osadzaią, powołany iest Pułkownik Pruski *Krausenek* na Kommendanta tey ważney twierdzy. Tak więc *Wesel* i *Moguncya* będąc w ręku woysk Pruskich, staną się odtąd nieprzełomnemi warowniami swobody kraiow Niemieckich.

S z w e c y a.

z *Gottenburga* 30 *Kwiet.* Seym w Norwegii zaymuie się ciągle ułożeniem Konstytucyi. Xiąże *Krystyan* miał się ogłosić Królem *Norwegii* pod nazwiskiem *Fryderyka Krystyana I.* Przeieżdżał tędy wczoray z *Kopenhagi* do Norwegii Admirał *Bille*, wiozący Xięciu wyraźne Królewskie rozkazy: ażeby Norwegia ze wszystkiemi twierdzami i t. d. wydał Szwecyi, pod zagrożeniem, iż w przeciwnym przypadku za zdraycę uważany będzie. Król Jmć Szwedzki wydał następuiące oświadczenie do narodu Norwegskiego:

„N. Król *Szwecyi* odezwą swoią oświadczył ludowi Norwegskiemu, iż zaręcza mu wszystkie kardynalne prawa, stanowiące wolność publiczną; niemniey obowiązał się wyraznie, zostawić wolność narodowi nadania sobie Konstytucyi, odpowiadaiącey potrzebom kraiu, li opieraiącey się szczególniey na reprezentacyi narodowey, i prawie narodu nakładania sam na siebie podatkow; przyrzeczenia te ponawiaią się teraz iak nayuroczyściey. Król nie chce bynaymniey tamować nowey Konstytucyi, lecz takowa musi mu bydź przełożoną. Pragnie on jedynie położyć kamień węgielny, a zostawia ludowi wolność dokończenia budowy. W skutku tey zasady długi obudwóch narodow, będą zawsze oddzielnemi; nigdy na Norwegią nie będzie nałożony pobor, dla uiszczenia długow Szwecyi. Król nie będzie cierpiał, aby dochody Norwegii z kraiu wywożone były. Po odciągnieniu nakładu na Administracyą publiczną, pozostaiąca ilość obracana będzie na użytek kraiowy, i utworzenie fundusz umorzenia długow narodowych Norwegskich."

Gazety Szwedzkie zawieraią korrespondencyą między Jenerałem *Suchtelen* i Ministrami *Wetersztetem* i *Castlereagh*, która jest bardzo nieprzyiazną dla *Danii*, i dwór Duński obwinia się tam o tayne porozumienie z Xięciem *Krystyanem*.

W *Londynie* w dniach pierwszych Maja względem wypadkow w *Norwegii* miano różne wiadomości; podług jednych, Xiąże Krystyan miał przyiąć tytuł Króla Norwegii; podług drugich, postanowił on opuścić ten narod, widząc, iż strona, która sprzyiała Szwecyi, brała górę nad stroną przeciwną.

W. Brytania.

z Londynu 6 *Maja*. Dnia 2go Maja kommunikowane były obudwom Izbom; 1) Traktat przymierza i subsidialny z Rossyą, Austryą i Prusami zawarty w *Chaumont* d. 5go Marca, 2) Konwencya z Rządem Francuskim podpisana 23go Kwietnia. — W Izbie Niższey P. *Wynne* żądał złożenia papierow tyczących się traktowania względem *Norwegii*. „Przez nasze przymierze ze Szwecyą obowiązani jesteśmy, mówił on, dopomagać temu narodowi do pozyskania Norwegii, tym bardziey, jak wyraża traktat, że pomyślność tego ostatniego kraiu powiększona przez to będzie. Ogłodzić jaki narod, jestże to przyczynić się do jego szczęścia? Oprócz tego wnoszę, aby podany był Izbie rachunek wszystkich summ, które po podpisaniu traktatu ze *Szwecyą* wypłacone jey były, tudzież dokładna wiadomość liczby woyska utrzymanego przez *Szwecyą* w ostatniey kampanii.” Obadwa wnioski zostały przyięte.

W zgromadzeniu akcyonistow Kompanii Wschodnio-Indyyskiey, d. 5go Maja, wniesiono, aby Margrabiemu *Wellesley* (bratu Xięcia *Wellingtona*) z powodu zasług, które będąc Wielkorządcą Indyi Wschodnich dla tego kraiu i kompanii oddał, z pensyą roczną 5000 funtow szterlingow, jeszcze wzniesiony był posąg w sali posiedzeń Kompanii. Przy tey okoliczności zapytał P. *Lowondes*, czyliby Xiąże *Wellington* nie miał także otrzymać pensyi od Kompanii Indyi Wschodnich? Na odpowiedź przeciwną, oświadczył: „że ci obadwa bracia, równym blaskiem jak Kastor i Pollux jaśnieią, i równie zasługuią na wdzięczność i na poszanowanie narodu; a zatém na naypierwszém zgromadzeniu, przedsiębiorę podać proiekt, aby Kompania Indyi Wschodnich zapewniła także pensyą Xięciu *Wellingtonowi*.”

z Londynu 10*go Maja*. Według doniesień od Lorda *Bentinka*, zdobycie szturmem warowni zewnętrznych *Genui* nie kosztowało nas więcey jak 400 ludzi w zabitych i ranionych. — Dnia 14go Kwiet. trzech deputowanych przybyło z *Korsyki* do Lorda *Bentinka* do *Liworny*, oświadczaiąc w imieniu Korsykańskiego ludu, iż po wybiciu się z pod jarzma *Bonapartego*, po odesłaniu załogi Francuskiey z *Bastia* w niewoli woienney do *Liworno*, i po wypuszczeniu na wolność nieprzysięgłych duchownych Włoskich, którzy tam w więzieniu osadzeni byli, życzą sobie udtąd żyć pod władzą Angielską, i dla utrzymania publiczney spokoyności proszą o przysłanie korpusu woysk Angielskich. Lord, powinszowawszy im szczęśliwie odzyskaney swobody, obiecał ich żądania Xięciu Regentowi przedstawić, a tymczasem dał rozkaz Jenerałowi *Montresor*, aby z korpusem woysk Angielskich popłynął do Korsyki, który też d. 23go Kwiet. z *Liworno* wyszedł pod żagle.

Xiąże Regent polecił Malarzowi *Bird* zrobienie dwóch wielkich Historycznych obrazow: jeden wystawiać będzie, Odpłynienie Ludwika XVIII z *Dover*; drugi, Wylądowanie jego w *Calais*. Osoby wyższego znaczenia maią mieć w swoich twarzach portretowe podobieństwo.

Do układow o pokoy z Ameryką wyznaczeni są: Lord *Gambier* i P. *Hamilton*; gdy jednak ci żądać maią nowych granic od strony *Kanady*, na co trudno, aby się zgodzili Pełnomocnicy Amerykańscy; przeto nie można sobie pochlebiać bliską nadzieią pokoiu.

Jeszcze od dni ostatnich Kwiet. zaczęto tu czynić przygotowania na przybycie Nayiaśnieyszego Cesarza Wszech Rossyi. Zapatruiąc się na nie, wnosić możemy, że nigdy jeszcze *Londyn* nie był tak świetny, jakim się okaże, dla uczczenia Wielkiego Monarchy.

Twierdzą tu, że 12,000 wyborowego woyska Hiszpańskiego wsiadszy na okręty w *Cadyxie*, popłynie do Ameryki Hiszpańskiey, aby tam działało przeciwko Insurgentom i odzyskało *Luisyanę*, którą Karol IV. zagrożony przemocą, musiał ustąpić *Bonapartemu*, a którą ten ostatni za 18. milionow liwrow przedał ziednoczonym Stanom Ameryki północney.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

— W Paryżu mocne teraz czyni wrażenie pismo sławnego Senatora *Gregoire*, dawniey Biskupa, pod tytułem, *o Konstytucyi Francuskiey* 1814 *roku*. W tém dziełku, powstawszy naprzód autor przeciwko tym, którzy wszelkie zasady Konstytucyi, za mniey potrzebne bydź mniemaią, wytyka, z wielką siłą rozumowania i dowcipu, nowey Konstytucyi błędy. Sądzi on, że w niey miano zbyt wiele względu na osobisty interes *Senatorow*, ale byt Senatu i Ciała Prawodawczego, tudzież prawa ludu nie dosyć w niey zabespieczone.

Gazety Paryskie powstaią także na dzikość postępowania *Davousta*. Spodziewać się zatém można sprawiedliwości.

Twierdzą, że w *Turynie* wybuchnęło wzburzenie, i że w tém zamieszaniu Xiąże *Borghese* uchodzić musiał.

W *Szwaycaryi* urzędowie ogłoszono, iż *Biel*,) kray *Walezyi*, *Genewa* i *Waltelina* z Rzecząpospolitą Szwaycarską zjednoczone będą.

Miasto *Antwerpia* prosiło *Ludwika* XVIII o zwrócenie pięknych malowideł, które z jego Kościołow zagrabione zostały.

— Na dzień 15 (3) Maja w *Frankforcie* nad *Menem* oczekiwano pierwszey kolumny powracaiących woiownikow Rossyyskich.

— W *Kopenhadze* była wiadomość, że *Anglia Danii* daie wynadgrodzenie za *Norwegią*, i że tym wynadgrodzeniem ma bydź wyspa *Gwadelupa*.

(*z Gaz. Ryskiey.*

Nowe Xiążki.

W Kancellaryi IMPERATORSKIEGO Uniwersytetu Wileńskiego, znayduią się do przedania exemplarze xiążki wydaney w Petersburgu w języku Rossyyskim pod tytułem: Описаніе торжественнаго открытія ИМПЕРАТОРСКОЙ публичной Библіотеки, бывшаго Генваря 2 дня 1814 — Pieniądze z przedaży takowey xiążki przeznaczone są na wsparcie, skaleczonych i zruynowanych przez nayście nieprzyiaciela na Rossyą w pamiętnym na zawsze 1812 roku. Xiążka ta zawiera w sobie rozdziały następne — 1. Zurnał publicznego posiedzenia 2go Stycz. 1814 roku, z powodu otwarcia publiczney IMPERATORSKIEY Biblioteki. 2. Ogłoszenie o otwarciu tey Biblioteki czytane na publiczném posiedzeniu przez Dyrektora Biblioteki Taynego Konsyliarza Olemina. 3. Krótka rozprawa o pożytku ludzkich wiadomości i o potrzebie publicznych Bibliotek dla każdego dobrze urządzonego Państwa — Dzieło Bibliotekarza Krassowskiego. 4. Rozprawa o przyczynach opóźniaiących postęp naszey literatury. — Dzieło pomocnika Bibliotekarza Hniedycza. 5. Apolog. Nurki. — Dzieło pomocnika Bibliotekarza Kryłowa. 6. Lista osób które raczyły nawiedzieć Bibliotekę w dzień publicznego Jey otwarcia. 7. Pismo Dyrektora J. P. Biblioteki Taynego Konsyliarza Olenina do Rektora St. Peterzburskiey Akademii Duchowney Opata X. Filareta, przez które żąda, aby tenże Opat napisał dzieło na otwarcie tey Biblioteki. 8. Pismo Dyrektora J. P. Biblioteki do Bibliotekarza Krassowskiego, przez które poruczono mu wygotować dwa dzieła stosowne do obchodu otwarcia Biblioteki. 9. Treść pisma Dyrektora Biblioteki do Pomocnika Bibliotekarskiego Hniedycza, przez które obowiązuie go do napisania rozprawy na otwarcie tey Biblioteki. 10. Treść pisma Dyrektora J. P. Biblioteki do pomocnika Bibliotekarskiego Kryłowa, przez które poruczono mu przeczytać w dzień otwarcia Biblioteki napisany przez niego Apolog Водолазы. 11. Historyczna wiadomość o początku, pomnożeniu, i teraznieyszym stanie IMPERATORSKIEY publiczney Biblioteki.

Cena exemplarza takowey xiążki oprawney *ala rustica* rubli miednych cztery; dostać iey można każdego czasu w Kancellaryi Uniwersytetu w JP. Rodziewicza.

Dozwala się drukować — Z. Niemczewski Członek Komitetu Cenzury. W Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzow

OGŁOSZENIE RZĄDOWE.

3. Od Mińskiego Guberskiego Rządu czyni się wiadomo, iż żądaiący kupić pozostały, po śmierci byłego w 1812 roku w mieście Minsku w czasie Francuskiego Rządu Kommendanta Polskiey służby Majora Michałowskiego żony Maryi Hrynceonczynny Michałowskiey, rozmaity ruchomy maiątek, stawić się mogą dla targu, do Guberskiego Rządu, w terminie trzechmiesięcznym od pierwszego ogłoszenia w Kuryerze. Dnia 12 Maja 1814 roku.

OBWIESZCZENIA SĄDOWE.

1. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski Remissą Sądu Ziem: Pttu Wileń: na rozdział maiątku Józefa Hermanowskiego Chor. b. woysk Pol. przeznaczony do maiętności Łapszow w Pwcie Wileń: położoney, na dniu piątym Maja zjechawszy, między innemi Akcessoryynemi wyrokami komportacyą wszelkich Inskrypcyow na Kredytorach tegoż Hermanowskiego, tak stawaiących, jakoteż niestawaiących do Kancellaryi Ziemskiey Wileńskiey przeznaczył, oraz termin powtórnego zjazdu do maiętności Łapszow w celu ukończenia ostatecznie dzieła dzień 20 Julii roku terazniey-szego 1814 zadeterminował, i w tymże terminie na niestawaiących Kredytorow amissyą wieczną zapisać deklarował. O czém iżby Wierzyciele W. Józefa Hermanowskiego mieli wiadomość, ninieyszą czyni awizacyą.

Stefan Gieczewicz Pisarz Grodzki Pttu Wileń: Exdywizor.

---

1 Skutkiem Dekretu Remissyinego Mińskiego Głównego Sądu 2go Departamentu, w roku 1814 miesiąca Marca 21go dnia nastałego, Sąd Exdywizorski do Hrabstwa Zasławskiego na dniu 1m Maia ziechawszy, przy załatwieniu Akcessoryinych sprzeczek zalecił, sub amissione rei, ażeby wszyscy Kredytorowie i Pretensorowie Grafa Michała Przezdzieckiego, wszystkie jeneralnie swoie Dokumenta na dniu 3m następuiącego miesiąca Junii, z persystencyą do dnia 15go Julii, w Archywum Depart. Min. do Regenta Missiewicza składali, o iakowey decyzyi, niemniey iżby wszyscy Kredytorowie, lub mogący stosować iakiekolwiek pretensye, czy to do JW. Kasztelanowey Mostowskiey, czy to do Syna Jey Grafa Michała Przezdzieckiego, sami osobiście, lub przez swych Plenipotentów na przyszły termin ziazdu Sądowego, to iest 15 Julii idącego roku, ad fundum Zasławia, w Powiecie Mińskim położonego, sub amissione iawili się, ninieysza Urzędowa czyni się awizacya — 1814 roku Maja 13go dnia podpisali w Protokule — Kazimierz Piotuch Sędzia Ziemski Miński P. Exdywizor. Jozef Szyszko P. Z. Pttu Wileyskiego Exdywizor. Michał Korkuzewicz P. Z. Pttu Borysow: Exdywizor.

Regent Michał Rewienski.

---

2. Sprawa JPP. Jana i Krystyana Szlakow synow zmarłego Obywatela Wileńskiego Krystyana Szlaka z Kredytorami i Pretensorami, oraz Debitorami jako to: WW. Heleną Jakowlewą Kommissyonierową, Adwokatami Nowickiemi, Stanisławem i Franciszką Zytkiewiczami, Wincentym Chrapickim Porucznikiem, Jenerałem de Reassem, Kaietanem Kijańskim, Antonim Czaplińskim, oraz z Starozakonnemi Mortchelem Jankielowiczem, Jankielem Mowszowiczem, Joną Nochimowiczem, Eliaszem Ickowiczem, Mendelem Jankielowiczem i dalszemi połączonemi stronami tak stawaiącemi, jako i niestawaiącemi na mocy Dekretu Remissyynego Sądu Głównego Litewsko-Wileńskiego drugiego Departamentu w roku 1812 miesiącą Marca 8 dnia wypadłego, do Magistratu Wileńskiego wprowadzona na dniu 8 terazn. miesiąca Maja przywołaną została, w którey in continuatione na dniu jedenastym præsentium przez postanowiony Dekret, Sąd Magistratu Wileńskiego naznaczywszy Inwentacyą maiątku Szlakow i administracyą Kamienicy po zmarłym Krystyanie Szlaku w mieście Wilnie na ulicy Trockiey pod Nrem 398 sytuowaney, w samey Sprawie jako na pierwszym terminie pomiędzy wszystkiemi stronami komportacyą Obligow, Dekretow, Tradycyow, Inwentarzow i Kontraktow, oraz wszelkich dowodow i tranzaktow do takowey Sprawy potrzebnych i posługuiących w przeciągu czterech tygodni do Kancellaryi tegoż Sądu z persystencyą także czteroniedzielną oddać się powinną zadecydował. — Osobno podług żałob pozewnych Szlakow, Komportacyą

ruchomego maiątku onych i dalszych artykułow na JPP. Karolu Szulcu, Zelawskim, Jankielu Rubinowiczu, Naumowiczowey, Szulewiczu, i na Korczykowey in natura; a za nieznaydywaniem się na Regestrze z dostatecznym poiaśnieniem także w terminie czteroniedzielnym naznaczył, niemniey kopią z spraw pomiędzy wszystkiemi stronami oddać do Kancellaryi miasta Wilna zalecił. — A jako przez Dekret Remissyyny Sądu Głównego Sprawa Szlakow między wszystkiemi stawaiącemi i niestawaiącemi stronami na jednoczasowe rozpatrzenie do Magistratu ninieyszego odesłaną została, tak też Magistrat dla wiadomości wszystkich stron do tegoż dzieła interessowanych i wpływaiących o składzie takowego proceduru wydać Awizacyą potrzykroć przez Gazetę Kuryera Litewskiego, aby się jawili ku rozprawie następney oczewistey (po wyiściu naznaczoney Dyllacyi) w ten Sąd z dowodami pod utratą w swych pretensyach i odpowiedzią z prawa postanowił — Dla czego ninieysza i zamieszcza się — Dnia 20 Maja 1814 Roku.

Józef Klimaszewski Burm: M. W.
Regent Marcin Pozlewicz.

OGŁOSZENIA PRYWATNE.

1 W Kurlandyi w Baldonie przy Cieplicach nad Zdroiem Wód Lekarskich, w Domie W. Mikołaia Tomaszewskiego — A dawniey Angielskiego Negocyanta z Rygi Pana Moryssona, dla życzących mieć czystą, wygodną, i spokoyną Gospodę, przez zwyczayny trzymiesięczny czas używania Wód i Kąpieli, znaydnie się mnieyszych lub większych oddzielnych lokacyi siedm, w czterech odosobnionych Budowlach po dwa lub trzy Pokoie i więcey — Staynie na kilkanaście Koni z Wozownią, Officyna kuchenna z mieszkaniem dla służby i dalszey wygody. Kucharz w tym Domie zamieszkały oświadcza się siedmiu lub ośmiu mieyscowym lokatorom Panom i ich sługom dadź stoł wygodny, licząc za obiad od pięciu lub sześciu półmiskow, markow ośmnaście (czyli złotych Polskich trzy, groszy ośmnaście) — Za trzy półmiski u wieczerzy markow dziesięć (czyli złotych dwa) — Od sługi za obiad markow ośm — Za wieczerze markow cztery — Wódka, Piwo, Wino, Kawa, Herbata, Owoce, &c. nie liczą się w to. Każdy wszakże usłużony będzie, i wedle żądania dostanie wszystko na osóbny Rachunek. Kwatery iedne po dwa i pół talara bitego na tydzień — Drugie po dwa talary-bite. — Większe zaś mieszkanie ze Staynią, Wozownią, z Kuchnią, i udzielnym w niey dla służby Mieszkaniem &c. Talarow bitych ośm na tydzień. Iako cena od 1go lub 15. Maja po 1. Septembra lub daley, służy za stałą na cały przeciąg czasu kąpieli; wczesną naymą zaymuiący się. Kto zaś albo na krótko tylko, albo w opóźnionym czasie naymować zechce, w obudwuch przypadkach szczególnéy zostawuie się umowie o cenę, stosownie iuż w tę porę do mieyscowey ceny po domach przy zrzódle, i w bliskości, u Włościan nawet w czasie pomnożonego Zjazdu podnoszącey się pospolicie. Przeiazdem przez Mittawę każdy osobiście lub przez pismo na Pocztę z Wilna, czy z inąd wcześnie o tey lokacyi dowiedzieć się może, adressuiąc się albo do Kupca Hopfenhauza w Mittawie, albo do Antoniego Jurewicza w Mittawie, do Mayhoffu.

3. Niżey podpisany, powodem nie oddania przez Enocha Berkowicza Palastyna powierzonych mu Kart i Obligów, zrobił w Dodatku Kuryera Litewskiego ostrzeżenie — Teraz zaś gdy tenże Palastyn uczynił obrachunek i w nim wyiaśnił iakoby od Szemiota nie więcey wziął za Kartą na czer. złch 60, iak czer. złch 50, i Rewers na Kwit niby z opłaconych uprzednio czer. złch 10; od JW. Rudominowey wyraził, że nic z gotowych pieniędzy nie wziął, lecz za procent od summy czer. złch 290 do dnia 29go 9bra 1814, i za dalsze summy przyiął, Kartę na Imie własne na Rubli 427, i oną niżey podpisanemu przelał; inne wszystkie w naturze zwrócił; a tem porządkiem opieraiąc tenże rachunek na rzetelności, rzecz ze mną ukończył — O czém przez ninieyszą awizacyą zawiadamia się. *Simson Abrahamowicz.*